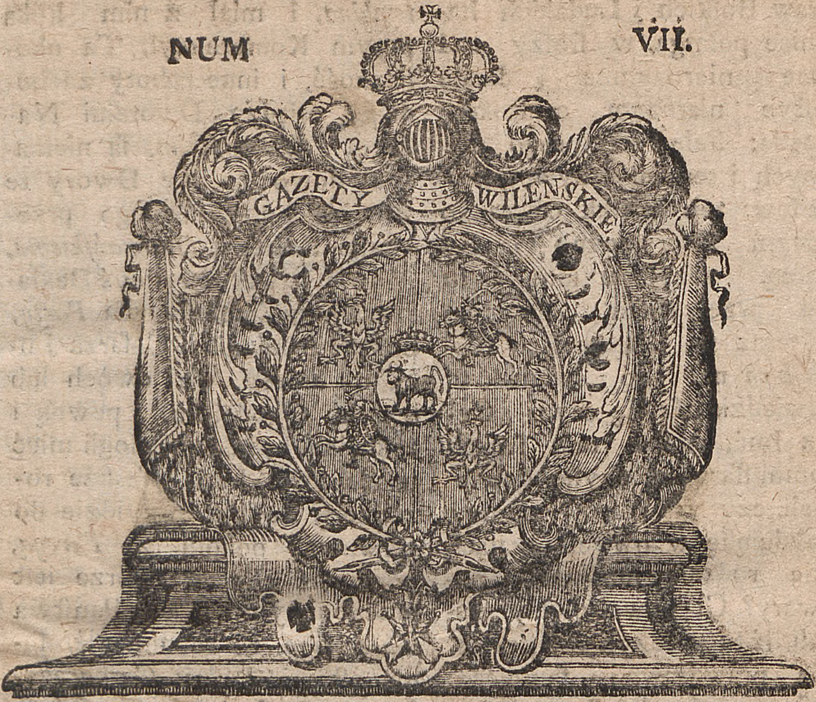
NUM VII.

w SOBOTĘ DNIA 15. *LUTEGO ROKU* 1783.

z Wilna dnia 15. *Lutego.*

Z innych Województw i Powiatów odbieramy wiadomość, że na przyſzły Trybunał Główny Litewſki obrani są Deputatami JJ Panowie.

z Wilkomierſk. JJ. PP. Amforowicz Sędzic.
Soroka Chorąży Petyhorſki.

z Braſławſk. JJ. PP. Miſki Obożnic.
Łopaciński Piſarzewicz Skar:

z Upitzk. JJ PP Byſtram Chorąży Uſſar:
Kuſzelewſki Podſtaroſci.

z Starodubow: JJ. PP. Slizień Generał.
Babecki Koniu:
Sędzią Ziemſkim
Sylweſtrowicz Piſarz Grodzki

z Brzeſkiego, JJ. PP. Ruſzczyc Skarbnik.
Matuſewicz Kaſztelanic.

z Pińſkiego. JJ PP. Morawſki Generał,
Xżę Lubecki Marſzałek.

z Mińſkiego. JJ. PP. Wołodkowicz Rotm
Bohuſzewicz Kapitan.

z Orſzańſk. JJ. PP Hłaſko Pułkownik.
Gzowſki Szambellan

z Połockiego. JJ. PP. Obrąpalſki Mieczn:
Szyſzło Stoln:

z Mozyrſk: JJ. PP, Pancerzyńſki Sędzia.
Oſkirka Starościc.

Z Warſzawy dnia 5. *Lutego.*

Człowiek, chociaż nad wſzyſtkie zwierzęta przez rozum ieſt wywyſzony, gdy iednak

Praw Boſkich i Ludzkich hamulce potarga, w ſroſzy nad ſame nierozumne i dzikie beſtye nierozum częſtokroć wpąda: Pełno ieſt tego dawnych i teraznieyſzych przykładow: ten iednak oſtatni, o ktòrym Zagraniczne Gazety głoſzą, wſzyſtkie inne podobno przewyżſza. Znayduie ſię teraz w Więzieniach *Węgierſkich* na 140. ludoiadòw. Dowiedziawſzyſię otym Ceſarz Jmć, poſłał tam ſwych Kommiſſarzów, abyſię dowiedzieli, czy w rżeczy ſamey znayduiąſię w owych kraiach takie rodzaiu ludzkiego poczwary? Ci powròciwſzy zeznali, iż ta złoczyncòw zgraia, była prawdziwa ſamoiedź; owſzem znayduiąſię między niemi tacy, ktòrzy Rodzicę ſwe zabiiali, piekli, i iedli: inni zaś własne żony w ciężyzo ſtaiące zarznowſzy, ſwòy płòd z wnętrzności ich wydzierali i pożerali.

Z Petersburga dnia 17. Grudnia. Wyſłany przed nieiakim czaſem do *Wiednia* ieden z Sekretarzòw Hrabi *de Cobenzel*, Miniſtra Pełnomocnego Ceſarſkiego przy tuteyſzym Dworze rezydniącego, powròcił tu dnia 13. teraznieyſzego Mieſiąca z Liſtami od Ceſarza Jmci Pomieniony Miniſter, po odebraniu tych Liſtòw, ieździł zaraz do Xiążęcia *Potemkina*, i miał z nim kilka potym Konferencyi, Ta okoliczność, i inne roboty zachodzące między Dworami Naſzym i *Wiedeńſkim*, ſą niemałym dowodem, że Dwory te zamyślaią coś wielkiego przeciwko Pańſtwu *Ottomańſkiemu*, Mòwią nawet o iakieyś Deklaracyi, barzo niemiłey dla *Porty*, podaney imieniem Ceſarza Jmci, o ktòrey, we dwòch lub trzech tygodniach, pewną i dokładną będziemy mogli mieć wiadomość, Jnni wſzakże rozumieią, że nie przyidzie do zerwania pokoiu z *Turcyą*, ponieważ *Dywan* dobrze ieſt przekonany o ſłabości Pańſtwa *Tureckiego*, to rozumienie, ſame oſtatnie Liſtty *Carogrodzkie* potwierdzaią zapewniaiąc, że *Porta* zupełnie ieſt nakłoniona do zachowywania obojętności, nawet względem rozruchow *Krymſkich*, byleby tylko Religia *Mahometańſka* w całości tam była zachowana; gdyż inaczey *Wielki Sultan*, i przez obowiązek, i przez ſam honor, iako naywyſzy *Mahometańſki* Kalif, nie mògłby ſpokoynym okiem na to patrzać.

Z Cadix dnia 20. Grudnia. Graf *d' Eſtaing* przyiechał tu dnia teraznieyſzego wieczorem, Wczora Generał ten ieździł oglądać ſwoię Flotę; bawilſię w Porcie długo, i ka-

żdy Okręt oglądał, nie wyſiadaiąc z ſwego Statku. Nieprzerwane i prętkie opatrywanie we wſzyſtko iego Floty, nie czyni żadney wątpliwości, że wſzyſtko będzie gotowe w przeciągu Mieſiąca.

Przed *Gibraltarem* nic niezaſzło godnego wiadomości publiczney: ogień naſzych bateryi nie daie pokoiu nieprzyiacielowi, on wſzakże na to ſłabo odpowiada: oſzczędza bez wątpienia ſwoich ammunicyi, gdyż od nieiakiego czaſu, zamiaſt żelaznych kul, ſtrzela tylko z moździerów ſamemi kamieniami. Z Obozu *S. Rocha* wzięto ieſzcze kilką Kompanii,które pomaſzerowały ku *Madrytowi*.

Z Rzymu dnia 21. Grudnia. Podróż Ceſarza Jmci do *Rzymu*, dla oddania wizyty Papieżowi, zdawałaſię być odłożona do Wioſny: teraz wſzakże mamy wiadomość, iż Ociec S. napiſał iuż do Kardynałów Legatow *Bonońſkiego* i *Ferrarſkiego*, aby kazali trzymać konie w gotowości dla maiącego przeieżdżać tak wielkiego Gościa.

Z Madrytu dnia 24. Grudnia. Xiąże de *Naſſau* powrócił przed kilkądniami do tuteyſzey Stolicy, maiąc, iak dowiaduiemyſię, iechać do Portu *Cadix*, ztamtąd płynąć do *Ameryki* z Grafem *d' Eſtaing* który tam przybył dnia 18. teraźnieyſzego Mieſiąca Liſty z tego Portu donoſzą; że ieſzcze kilka upłynie tygodni, nim Flota wynidzie ztamtąd do *Ameryki*.

Z Fuligno dnia 5. Stycznia. Na żądanie ſławnego tylu uczonych Kſiąg Autora Jmci Xiędza Franciſzka Antoniego *Zaccaria*, podaiemy do publiczney wiadomości naſtępuiące *Oſtrzeżenie*, dla odbicia grubey potwarzy, nietylko na tegoż Autorą, ale i na Religią włożoney:

Wyſzła dawniey (iak teraz ſłyſzemy) w *Niemieckim* ięzyku bezecna i nikczemna Kſiąſzka, pod tytułem: *Reprezentacya Ludzkości Rozumowi, przeciwko Bezżeńſtwu Duchowieńſtwa Katolickiego*.

Dziſieyſi Libertynowie, tey tak ulubioney od ſiebie Nauce chcąc przed niebaczną proſtotą dać większą wagę, rozſiali kłamliwie, i do publicznych niektórych *Niemieckich* Gazet podali, iż owa Kſiążka *Niemiecka*, na *Francuſki* i *Włoſki* ięzyk przełożona, tak wielką w *Rzymie* uczyniła impreſſyą, że mimo różnego między Kardynałami zdania, naoſtatek nakłoniła Dwór *Rzymſki* do znieſienia Bezżeńſtwa, czyli do dania pozwolenia Kapłanom brać żony, gdy

pewne *Rzymowi* wyliczą pieniądze.

Też Gazety dodały, iakby JmćXiądz *Zaccaria*, który wKsięddze swey, pod tytułem *Historia Polemiczna o Bezżeństwie*. tak mocno za tymżeBezżeńwem obstawał, taraz iawnie wyznał, iż nie może odpowiedzieć na te nowe dowody, które w owey *Niemiekiey* Księżce znayduiąsię.

Ostrzegaiąsię zatym wszyscy, iż ta cała o *Rzymie* i o Jmci Xiędzu *Zaccaria* Relacya, iest to czyściuteńka *Libertynów* bayka. z samych grubych kłamstw uszyta.

Nigdy ta *Niemiecka* Kiąszka w tamtych *Włoskich* kraiach nie była widziana; aniby pewnie dla tego błahego *Niemieckiego* Pisma, odstąpić miał *Rzym* od tey Nauki i karności, którą ma od Apostołów, którą zawsze Kościoł S. nieprzełamanie utrzymywał, naprzód preciwko usiłowaniu *Grekow*, a potym *Nikolaitow* w Wieku XI. tudzież przeciwko ostatnim Nowatorom w Wieku XVI. którą naostatek *S. Arialdus* w Roku 1066. krwią Męczeńską potwierdził.

Co się tycze Jmci Xiędza *Zaccaria*, ten uprasza Jchmość Panow Nowatorw, aby mu raczyli przysłać to swoie ukochane Dzieło, tylkoż nie po *Niemiecku* (bo onz tym iezykiem w Bezżeństwie zostaie (lecz po *Łacinie*, lub po *Włosku*, czy też po *Fracusku*.

Co gdy uczynią, obiecuie tenże Kapłan dać im prętką i iasną odprawę; gdyż ci Jchmć, chociaż ich Nowatorami nazywaią, nic innego w tey i w podobnych materyach nieczynią, tylko zdawna iuż zarzucone pod ławkę rzeczy, zowu po niejakim czasie z pod teyże starey ławy wyciągaią, i miałkim rozumom; a naybarziey zepsowanym sercom, za nowe szalbiersko przedaią.,

Z Kliwii dnia 18. Stycznia.

Cały prawie *Paryż* iest tego rozumienia, że punkta przedugodne do pokoiu są ułożone, i nawet iuż podpisane: my iednak mamy przyczyny, dla których temu wierzyć nie możemy. Wiadomo iest. że *Anglia* pokazuiesię być barzo trudną do zgodzeniasię na podane sobie kondycye, a to dla tego, iż niektóre Państwa obiecuią iey skuteczne posiłki, ieśliby chciała dłużey woynę prowadzić. W takim przypadku, trzeba mieć woynę za nie uchronną, nie tylko na morzu, ale i na Lądzie, przed końcem lata.

Z Hamburga dnia 27. Stycz.

Odebralismy dziś z *Hagi* Sztafetę z doniesieniem, że Preliminarne Punkta Pokoiu, między *Francyą*, *Anglią*, i *Hiszpanią* iuż są w *Wersalu* dnia 20. Miesiąca podpisane,

NUM VII.

SUPLEMENT
DO GAZET WILENSKICH

w SOBOTĘ DNIA 15 LUTEGO ROKU 1783

Z Londynu dnia 31. Grudnia. Dnia 25. teraznieyszego Miesiąca, to iest w sam pierwszy dzień Swiąt *Bożego Narodzenia*, złożona była Rada Gabinetowa, ktòra trwała dłużey nad 4. godziny; a nazaiutrz naypierwszy nasz Minister, Hrabia *de Shelburne*, miał ieszcze kilkogodzinną Konferencyą z Xiążęciem *de Richmond*, i z Lordem *Cambden*. Prezydentem Rady.

Amiralicya wydała teraz rozkaz obiiać miedzią wszystkie Okręty Floty Krolewskiey, ktòre ieszcze nie są obite. Staraiąsię także o zebranie 10. nowych Kompanii woyska morskiego, iak tylko będzie można nayprędzey.

Z Londynu dnia 3. Stycznia. Krol Jmć odebrał dnia 30. Grudnia Listy od Pana *de Fitzherbert*, Ministra swego na Konferencyach *Wersalskich*. Niewiadomo, co się w nich zawiera; to tylko pewna, że one pokoiu nie ogłaszaią. A cokolwiek mòwią, mianowicie o bliskim wysłaniu iednego negocyatora do *Hagi*, to nie ma żadney pewności. Tym czasem przygotowania i wyprawowania Floty woienney do *Indyi Zachodnich* pod Komendą Komodora *Elliota*, nie ustaią; i piszą z *Dublina*, iż tam ieden Reyment odebrał rozkaz, aby był we wszelkiey gotowości do płynienia na morze; a z *Anglii* popłynie 5. Reymentow i ieden Batalion Wysłane także bądą dwa Reymenta do *Indyi Wschodnich*. Na mieysce Generała *Karletona* popłynie do *Nowego Yorku* Generał *Grey*. Nasze Pisma publiczne zawieraią regestr 20 Okrętòw szeręgowych i 14. Fregat stoiących w gotowości w Portach naszych; z liczby

tych, ieden Okręt ku Brzegom *Gwinei*, a dwa dokądinąd na krążenie, iuż dnia 1. teraznieyſzego Mieſiąca popłynęły.

Już ma Dwór pewną wiadomość, że Amirał *Pigot* znayduieſię na Wyſpie *Barbadzie* z 16. Szeręgowemi Okrętami i z częścią woyſka, które było w *Nowym Yorku*; a Lord *Hood* popłynoł do niego z 10. innemi ſzeręgowemi Okrętami i z reſztą Woyſka *Nowego Yorku* i Miaſta *Charles Town*: z czego tam obawianoſſę, aby *Anglicy* nie uderzyli na *Martinnikę*, lub *Gwadalupę*, albo żeby nię odebrali tych Wyſp, które *Francuzi*, w czaſie woyny teraznieyſzey *Anglikom* zabrali.

Amirał *Keppel* poiechał do *Portsmouth* na rewią generalną wſzyſtkich tam Okrętów woiennych, aby Amiralicya więdząc o ich liczbie i ſtanie, mogła nimi iak nayprędzey i iak nayprzyzwoiciey rozporządzić. ieśliby wkrótce nie przyſzło do pokoiu, Wſzyſcy także Officerowie tak Okrętów, iak Reymentów naznaczonych do *Ameryki*, odebrali rozkaz zbieraćſię do Okrętów, Eſkadra maiąca krążyć na Morzu *Manche* i na *Oceanie*, wkrótce będzie wygotowana, a druga Eſkadra naznaczona na Morza *Północne* przeciwko *Hollendrom*, iuż ſtoi zupełnie gotowa do płynienia pod Komendą Szefa Eſkadry *Stuarta*.

Z Leydy dnia 16. Stycznia.

Napodany dnia 6. Grudnia od Pełnomocników naſzey Rzeczypoſpolitey, Panu *Fitzherbert* Miniſtrowi *Angielſkiemu* do robot pokoiu wyznaczonemu Memoryał, tenże Miniſter dał dnia 31. Grudnia odpowiedź, ktorey rzecz ieſt naſtępuiąca.

I. Ponieważ różne ſzczegulne związki, które trwały od wielu lat między *W. Brytanią* i Rzpltą *Prowincyi Ziednoczonych*, tak przez ſamą teraznieyſzą woynę, iako i przez poprzedzaiące też teraznieyſzą woynę, do zerwania pokoiu od Rzeczypoſpolitey uczynione kroki, zupełnie uſtały i żetaż Rzplta nie pokazuie ſię być ſzczyrze nakłonioną do odnowienia dawney ſwoiey z *W. Brytanią* przyiaźni: z tych przyczyn Król Jmć chce, aby oba te Państwa, co do związków handlu, rządziłyſię iedynie podług fundamentow powſzechnych *Prawa Narodów*; do czego niżey podpiſany ma rozkaz przydać, iż iak prędko Narody teraz woiuiące pocz-

ną czynić nowe ułożenia do handlu, Krol Jmć gotow będzie z Rzecząpospolitą takie uczynić na nowo związki handlowe, iakie będą mogły być przyzwoite do Stanu obu państw, i do wzaiemnego ich Pożytku. II. Krol Jmć gotow iest wrocić Rrzeczypospolitey wszystkie dzierżawy, ktore w czasie teraznieyszey woyny *W. Brytania* iey zabrała, oprocz tylko Fortecy *Trincamale* z iey przynależytościami, leżącey na Wyspie *Ceylanie* III. Krol Jmć nie może żadnym sposobem zezwolić na nadgrodzenie Rzeczpospolitey za te szkody, ktore ona poniosła w czasie teraznieyszey woyny; ponieważ takie domaganiesię niezgadzasię ani z rozumem, aniz *Prawem Narodow:* zezwoli iednak łatwo na to, aby rzecz względem zabranych przed zerwaniem pokoiu zdobyczy na poddanych Rzeczypospolitey przez *Anglików* oddana była na sąd Amiralicyi *W. Brytanii*, stosuiąc się w tym do prawideł ustanowionych od wszystkich Narodow.

Na tę Ministra *Angielskiego* odpowiedź, Ministrowie *Hollenderscy* w *Paryżu* zostaiący, pokazawszy ią w przod Hrabi *de Vergennes*, dali dnia 5. Stycznia Panu *Fitzherbert* Replikę treści następuiącey; Ze naprzod co do pierwszego Artykułu, niżey podpisani nie mogą nie wyciągać obiaśnienia na to, co Dwor *Londyński* rozumie przez *Fundamenta powszechne Prawa Narodow;* bo ieżeli przez ten wyraz ma się znaczyć *Prawo*] *początkowe Narodow*, przez ktore żegluga i przewoz wszelkich bez braku towarow staią się zupełnie wolne, bez żadnego wyłączenia, oprocz tego, co pospolicie od[a] większey połowy Narodow poczytasię za *Kontrabando*, iako to *Potrzeby woienne*, wyrażone iasno w Traktacie Roku 1674. ktory trwał do początku tey woyny między *Anglią* i Rzp*ltą*: albo ieżeli masię rozumieć Traktat żeglugi zawarty w Roku 1713. między *Francyą* i *W. Brytanią*: tedy niżey podpisani obiecuią sobie, że Rzplta przyimie to bez żadney trudności za bazę Negocyacyi, i zechce z ukontentowaniem gruntować na tym nieodmienym fundamencie Traktat ostateczny pokoiu, albo też potym Traktat szczegulny handlu, iak prędko Narody teraz woiuiące poczną czynić nowe ułożenia handlowe. Co do drugiego,

Artykułu, względem wyłączenia Fortecy *Trincamale*; lubo *Stany Generalne* nie pozwolaią niżey podpisanym wchodzić w rozbieranie tey rzeczy, pòkiby pierwszy punkt nie był ułożony: nierozumieią iednak, żeby w iakimkolwiek czasie, Też *Stany Generalne* zezwoliły na podpisanie tego warunku, Co się naostatek tycze trzeciego Artykułu, to iest; Nadgrodzenia za poniesione od Rzpltey szkody, można tę rzecz odłożyć na òw czas, kiedy dwa pierwsze Artykuły będą ułożone.

Oddaiąc tę Notę nasi Pełnomocnicy Pełnomocnikowi *Angielskiemu*, powiedzieli mu ustnie, iż z takiemi Dworu *Londyńskiego* kondycyami, nigdy rzecz nie przyidzie do pokoiu. Gabinet *Francuski* z swoiey strony, nowy dał dowod w tey okoliczności, iako szczyrze myśli o dobru Rzpltey; nie tylko bowiem Hrabia *de Vergennes* nalega, iak może nayrnocniey, aby *W. Brytania* podała sprawiedliwe warunki temu Narodowi, o ktòrym właśni iey Ministrowie wyznali, że niesłusznie od niey został attakowany; ale ieszcze nie raz temuż Dworowi *Londyńskiemu* oświadczył. „ iż *Francya* pòty nie „ przystąpi do Pokoiu powszechnego, pòki wszystkie inne Państwa woiuiące z *Anglią*, nie odbiorą należytey „ sobie sprawiedliwości. „ Mamy z pewnych rąk, iż ten mocny postępek naszych Pełnomocników iednomyślnie Stany nasze pochwaliły; i śmiele możemy zapewnić, że Narod *Hollenderski* chętnie się odważy na utratę raczey swych dòbr, i na wylanie krwi, aniżeli na podpisanie tych warunkòw; ktòre ieszcze przypieczętowałyby tę hańbę, w ktòrą *W. Brytania* i iey Partyzanci chcieli nas podać, przymuszaiąc nas do spokoynego ponoszenia krzywd, iak nayniesprawiedliwszych i nayniezuośnieyszych.

Z Hamburga dnia 21, Stycz: W dzisieyszey naszey Gazecie czytamy pod Artykułem z *Madrytu* następuiącą nowinę: „ twierdzą tu, że wypędzeni niegdy z tego Krolewstwa „ *Jezuici*, otrzymali za *Reskryptem Krolewskim* pozwolenie „ powrocenia do swego kraiu, „ gdzie maią mieć wyznaczone dla siebie Pensye, Ten List z *Madrytu*, datowany iest dnia 28 Grudnia to iest, w sam dzień *SS Młodziankow*, czyli *SS. Innocentium.*